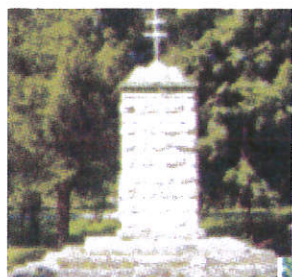

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE

VYŠKOVCE NAD IPL'OM IPOLYVISK

2005

Obsah

1. Úvodné informácie	3
<u>2. Úvod</u>	4
2. 1 Zdôvodnenie	5
2. 2 Princípy programu	5
2. 3 Základné dokumenty rozvoja	5
2. 4 Základné pojmy	6
2. 5 Vízia programu	7
2. 6 Cieľ programu a jeho obsah	8
<u>3. Analytická časť</u>	10
3. 1 Základné údaje	10
3.1.1 Geografická a administratívna poloha obce	10
3.1.2 Klimatické pomery a zrážky	10
3.1.3. Hydrologické pomery	11
3.1.4. Pôdne pomery	11
3.1.5 Historický vývoj obce	12
3. 2 Obyvateľstvo	13
3.2.1 Veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	13
3.2.2 Národnostné zloženie obyvateľstva	15
3. 3 Ekonomika	16
3.3.1 Odvetvia výroby a služieb, podnikateľské subjekty	16
3.3.2 Voľné pozemky na hospodárske využitie	17
3.3.3 Ekonomický potenciál obyvateľstva	17
3.4 Občianska vybavenosť	20
3.4.1 Domový a bytový fond	20
3.4.2 Nebytové priestory	21
3.4.3 Technická a dopravná infraštruktúra	21
3.4.4 Sociálna a zdravotná infraštruktúra	22
3.4.5 Školská a kultúrna infraštruktúra, šport	22
3.5 Životné prostredie a turistický potenciál	23
<u>4. Strategická časť</u>	24
4.1 SWOT analýza	24
<u>5. Rozvojová stratégia</u>	25
5.1 Ciele a priority	25
5.2 Plánované aktivity	26
<u>6. Realizačná časť</u>	27
6.1 Možnosti získania zdrojov na realizáciu programu	27
6.1.1 Finančné zdroje	27
6.1.2 Fondy a nenávratné finančné príspevky	27
6.1.2.1 Štrukturálne fondy	27
6.1.2.2 Programy Iniciatív Spoločenstva	30
<u>7. Záver</u>	32

1. ÚVODNÉ INFORMÁCIE

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bol spracovaný na základe objednávky zadávateľa.

A) ZADÁVATEĽ:

Názov:	Obecný úrad Vyškovce nad Ipľom
Sídlo:	935 77, Vyškovce nad Ipľom č. 132
Zastúpenie:	Štefan Maťó – starosta

B) SPRACOVATEĽ:

Názov:	Regionálna rozvojová agentúra Ipľ - Hron
Sídlo:	Hlavné nám. 1, 936 01 Šahy
Identifikačné číslo org.:	36110604
Štatutárny zástupca:	JUDr. Nagy Gejza

2. ÚVOD

Základným dokumentom regionálneho rozvoja je Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a Zákon 351/2004 Z.z. o zmene a doplnení tohto zákona. Tento zákon ustanovuje podmienky podpory regionálneho rozvoja a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov, ktorými sú podľa osobitného zákona samosprávne kraje pri poskytovaní tejto podpory.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zahŕňa proces plánovania, organizovania, rozhodovania a finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja na regionálnej úrovni s cieľom dosiahnuť hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj v určenom období.

Tento program z hľadiska metodického postupu je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyškovce nad Ipľom bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a zákona č. 351/2004 Z.z. o zmene a doplnení tohto zákona, v zmysle §10, ktorý rámcovo vymedzuje jeho obsah.

Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády SR a princípy regionálnej politiky EU zakotvené zvlášť v nariadení Rady /ES/ č. 1266/1999/ toto nariadenie formuluje všeobecné ustanovenia o štrukturálnych fondoch/.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyškovce nad Ipľom konkretizuje strategické ciele a rozvojové aktivity vo forme konkrétnych opatrení a projektov, určuje ich nositeľov a navrhuje spôsob financovania a implementácie. V súlade s §10 Zákona o podpore regionálneho rozvoja obsahuje najmä :

- analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jeho vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach podľa §3 ods. 2 Zákona,
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyškovce nad Ipľom je rozvojovým dokumentom vypracovaným pre obdobie rokov 2005 - 2013, ktorého cieľom bude prispievať k vyváženému sociálno – ekonomickému rozvoju obce. Naším predpokladom je, že obec Vyškovce nad Ipľom sa bude rozvíjať postupným, prirodzeným vývojom, to znamená, že sa budú rozvíjať proporcionálne všetky oblasti života so základným cieľom zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce.

Štefan Mat'ó
starosta

2. 1 ZDÔVODNENIE

Pre spracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sú štyri dôvody :

- a) Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je potrebné spracovať na základe legislatívneho rámca stanoveného zákonom č. 503/2001 o podpore regionálneho rozvoja, ktorý túto povinnosť obciam ukladá.
- b) Je nevyhnutným formálnym dokumentom, ako podklad pre žiadosti o podporu na rozvoj zo štrukturálnych fondov EU a iných zdrojov na základe spracovaných projektov.
- c) Po odsúhlasení obecným zastupiteľstvom je hlavným strategickým plánovacím dokumentom obce, ktorý integruje záujmy, zámery a zdroje všetkých, ktorí na danom území žijú, alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť.
- d) Program obce je hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov.

2. 2 PRINCÍPY PROGRAMU

Slovenská republika formuluje svoju regionálnu politiku v rámci Národného rozvojového plánu (NDP) v súlade s pravidlami EU, pri ktorých zohľadňuje 4 základné princípy (programovanie, partnerstvo, koncentrácia, doplnkovosť).

Program rozvoja má byť základným dokumentom rozvoja obce založenom na prístupe „zdola –hore“.

Jednou z požiadaviek na program je, aby bol relevantný voči stratégii rozvoja obce.

V tomto prípade predložený dokument je spracovaný predovšetkým v súlade so zameraním na :

- Národný rozvojový plán SR (NDP) a jeho operačné programy.

2. 3 ZÁKLADNÉ DOKUMENTY ROZVOJA

Program obce vo svojich špecifických cieľoch sleduje ciele rozvoja, ktoré sú formulované v týchto vyšších plánovacích dokumentoch:

- Národný rozvojový plán SR (NDP), úroveň NUTS I
- Sektorové operačné programy (SOP): Priemysel a služby, Ľudské zdroje, Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Operačný program: Základná infraštruktúra

Národný rozvojový plán (NDP)

Operačné programy (SOP 3 + 1 OP)

Program hospodárskeho sociálneho rozvoja VÚC

Program hosp. a sociálneho rozvoja mikroregiónu

Program hosp. a sociálneho rozvoja obce

2. 4 ZÁKLADNÉ POJMY

Trvalo udržateľný rozvoj

Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie v úvahu neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Globálny (hlavný) cieľ

Predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chceme dosiahnuť v danom území. Je to predstava života obyvateľov obce a životných podmienok v časovom horizonte, na koniec ktorého sme schopní reálne dospieť.

Priorita

Všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a prvenstvo v poradí. Pre tvorbu programov je pojem možné využiť pre stanovenie poradia dôležitosti riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy máme riešiť v projektoch.

Špecifický cieľ

Je odvodený z globálneho cieľa s nadväznosťou na prioritu. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, obyvateľov, pracovné miesto, km, Sk a pod). Ciele, ktoré chceme dosiahnuť v danom čase a priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Činnosť (aktivita)

V rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu/projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotnými vstupmi a výstupmi (výsledkami).

2.5 VÍZIA PROGRAMU

Pre obec Vyškovce nad Ipľom možno víziu rozvoja definovať týmito globálnymi cieľmi:

1. Rozvoj turistického ruchu
2. Rozvoj poľnohospodárstva
3. Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva
4. Ekonomický a sociálny rozvoj obce
5. Rozvoj ľudských zdrojov

1. Rozvoj turistického ruchu

Je postavený na ďalších dvoch cieľoch v spojení s marketingom rozvoja, ktorý umožní zvýšiť propagáciu atraktivity obce a zvýšiť počet domácich a zahraničných návštevníkov. Podmienkou je revitalizácia vidieka, zvýšenie kvality služieb a dobudovanie nadväzujúcej infraštruktúry. Tieto aktivity zvýšia nielen zamestnanosť obyvateľov obce, ale výnosy z týchto aktivít prispievajú aj k celkovému kultúrnemu, sociálnemu a ekonomickému rozvoju obce.

2. Rozvoj poľnohospodárstva

Hlavným odvetvím poľnohospodárstva v obci je pestovanie obilnín. Klimatické pomery poskytujú výborné podmienky pre toto odvetvie, ako aj pre pestovanie zeleniny. Je preto potrebné dať priestor aj pre menších podnikateľov a samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorí budú zameraní na pestovanie obilnín a zeleniny. Tak sa vytvoria podmienky aj pre založenie malých spracovateľských podnikov na spracovanie vypestovaných produktov. Obyvatelia by nemuseli cestovať za prácou, a tak by sa znížila nezamestnanosť v obci. Ďalším pozitívom je možnosť využívania organického pestovania plodín, ktoré je zdravšie a prispieva k trvalo udržateľnému rozvoju.

3. Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva

Slovenská republika prijala medzinárodný „Dohovor o biologickej diverzite“. Ich ratifikáciou súčasne prijala aj zodpovednosť za plnenie úloh a záväzkov. Z nich vyplýva, že SR zabezpečí zvýšenie vedomia obyvateľstva, vykoná nevyhnutné opatrenia pre ochranu tohto prírodného a kultúrneho dedičstva, ktoré je späté s našou históriou a tradíciami a súčasne zabezpečí cieľavedomé využívanie prírodných zdrojov.

4. Ekonomický a sociálny rozvoj obce

Je zrejmé, že rozvoj obce je založený na danostiach potenciálu územia zohľadnených v predchádzajúcich cieľoch. Úlohou programu je vytvorenie cieľov rozvoja obce, ktoré na základe princípu partnerstva v rámci programovacích činností vedú k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov, všetkých, ktorí v tejto obci žijú, alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť.

5. Rozvoj ľudských zdrojov

Program má prispieť k aktívnej účasti občanov na riešení miestnych problémov. Pre riešenie nezamestnanosti a závery rozvoja je nevyhnutným krokom podpora celoživotného učenia a adaptability pracovnej sily. Vzdelávanie obyvateľov prinesie posilnenie rovnosti príležitostí na trhu práce a umožní riešiť problémy obce, ktoré zodpovedajú súčasným požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach.

Vízia obce Vyškovce nad Ipľom je základným strategickým východiskom deklarujúcim :

- na akej úrovni voči vyspelým je obec v súčasnosti
- kam by realizácia rozvojovej stratégie v danom časovom horizonte mala dospieť
- aké globálne ciele si pre rozvoj stanovuje
- na ktoré problémové okruhy je stratégia sústredená
- a ako ich chce dosiahnuť.

Realizácia programu rozvoja formulovaná cieľmi je napĺňovaná konkrétnymi projektmi. Ekonomický a sociálny rozvoj obce Vyškovce nad Ipľom je závislý od riešenia všetkých súvislostí a nadväzností s využitím komparatívnych výhod tejto obce. Preto v rámci týchto súvislostí musia jednotlivé projekty zabezpečovať rozvoj :

- dopravnej infraštruktúry
- environmentálnej infraštruktúry
- občianskej vybavenosti obce
- rozvoj ľudských zdrojov
- renováciu a zachovanie vidieckych oblastí
- cezhraničnej spolupráce s Maďarskom
- marketingu (rozvojový marketing)

Pri realizácii týchto cieľov majú byť uplatnené nasledujúce nástroje :

- zabezpečenie informovanosti obyvateľstva, podnikateľov a predstaviteľov samosprávy o možnostiach podpôr spojených s členstvom SR v EU
- zvyšovať dynamiku rozvoja informačnej infraštruktúry hlavne v oblasti komunikácie na báze internet a s napojením obyvateľstva na sieť
- financovanie rozvojových projektov v obci a u vybraných subjektov v súlade s pravidlami EU
- spolupráca so štátnou správou, samosprávou a miestnymi rozvojovými agentúrami
- vybudovanie pilotných pracovísk v obci (u podnikateľských subjektov, živnostníkov)
- zabezpečenie územných plánov obce s nadväzujúcou komplexnou analýzou katastra obce, ktorá bude tieto plány ďalej rozvíjať o prvky nepodchytené, napríklad v oblasti sociálnej, podpora rozvoja zamestnanosti, obnova kultúrnych tradícií, výchova a vzdelávanie a podobne.

2. 6 CIEĽ PROGRAMU A JEHO OBSAH

Predložený dokument formuluje a dokumentuje stratégiu rozvoja obce Vyškovce nad Ipľom.

- Hlavnou úlohou programu je vytvorenie takej rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni, ktorá na základe plánovacích a programovacích činností bude viesť k inicializácii predovšetkým vlastných zdrojov, k prospechu a dynamickému rozvoju obce.
- Stratégia programu rozvoja je vyjadrená globálnym (strategickým) cieľom, ktorý je rozpracovaný do špecifických cieľov tak, aby sa program stal hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov rozvoja pre zabezpečenie týchto cieľov.

a) analytická časť (popis potenciálu obce Vyškovce nad Ipľom)

Zahrňuje prípravu programu vo forme popisu všeobecných charakteristík obce z hľadiska jej postavenia v území regiónu, prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva, osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov s dôrazom na špecifiká.

b) strategická časť (definovanie cieľov a priorít)

Základom strategickej časti programu je analýza súčasného stavu, definovanie vízie v danej oblasti, SWOT analýza a špecifické ciele pre danú kategóriu opatrení. Završením je vyhládavanie a príprava vhodných projektov, ktoré vychádzajú z cieľov a riešia problémy obce s ohľadom na zabezpečenie finančných zdrojov, ďalej na zabezpečenie využívania majetku obce a zakladanie vhodných partnerstiev na zabezpečenie rozvoja obce.

c) realizačná časť (finančná stratégia)

Posledná časť sa venuje plánom realizácie a finančnému krytiu. Na základe tejto časti sa budú pripravovať projekty pre rozvoj obce s možnosťou čerpania prostriedkov z fondov EÚ.

Konečná verzia programu s presnými termínmi, časovým sledom, finančným krytím, zoznamom mien kontrolnej komisie a zoznamom zodpovedných ľudí za plnenie programu rozvoja obce sa musí vytvoriť na základe prejednávania predstaviteľov obce a poslancov obce a bude tvoriť samostatnú prílohu tohto programu.

3. ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Názov obce:	Vyškovce nad Ipľom
Okres:	Levice
Kraj:	Nitriansky
Meno starostu:	Štefan Mat'ó
Zástupca starostu:	Ferdinand Csala
Poštová adresa OcÚ:	935 77, Vyškovce nad Ipľom č. 132
Telefón:	036/ 74 831 03
Fax:	036/ 74 831 03
e-mail:	-

3.1.1. Geografická a administratívna poloha obce

Obec Vyškovce nad Ipľom leží na juhu Slovenska, na dolnom Poipľí, na východnej strane Ipeľskej pahorkatiny.

Administratívne je začlenená do Nitrianskeho kraja, okresu Levice. Leží na juho - východnom okraji okresu.

Najbližšími hraničnými priechodmi do susednej MR k obci sú priechody Šahy, vzdialené 9 km a Letkés (v MR), vzdialený 32 km. Bezprostrednými susednými obcami sú Presel'any nad Ipľom a Sazdice. Najbližšie väčšie mesto sú Šahy, potom Levice – vzdialené 30 km a Želiezovce, vzdialené 32 km.

Obec leží v nadmorskej výške 123 metrov. Rozloha jej katastra je 1929 ha , z toho intravilán tvorí 192 ha a extravilán 1737 ha.

3.1.2 Klimatické pomery a zrážky

Oblasť Ipeľskej pahorkatiny, v ktorej sa nachádza obec Vyškovce nad Ipľom, patrí do teplej klimatickej oblasti, do podoblasti suchého, okrsku teplého, vyznačujúceho sa miernou zimou a dlhším slnečným svitom. Počet letných dní v roku je 50, kedy teplota dosahuje viac ako 25 °C. Južné časti Ipeľskej pahorkatiny sa nachádzajú v klimatickej oblasti teplej, mierne suchej s miernou zimou. Severné pahorkatiny Ipeľskej kotliny majú teplú, mierne vlhkú klímu s chladnou zimou. Hlavné klimatotvorné činitele, ktoré určujú ráz podnebia, sú: slnečné žiarenie, atmosferická cirkulácia, nadmorská výška, zrážky, charakter zemského povrchu.

Podľa dlhodobých priemerných ročných teplôt vzduchu a ďalších teplotných charakteristík najteplejšou časťou Ipeľskej kotliny je jej južná časť. V týchto oblastiach sú priemerné ročné teploty vzduchu nad 9°C, vo vegetačnom období sa pohybujú okolo 16°C.

Podľa ročného chodu teploty vzduchu je mesiac január najchladnejší a najteplejší je jún. Letné extrémny dosahujú 30 – 35°C, v zimnom období maximálne teploty dosahujú niekedy 11 – 15°C a minimálne teploty vzduchu až -30°C.

Z údajov priemerných mesačných a ročných úhrnov zrážok vyplýva, že najnižšie úhrny zrážok sú v Ipeľskej kotline, kde dosahujú 550 – 600 mm/rok. Smerom k severnejším okrajom kotliny zrážky postupne narastajú na priemerných 600 – 650 mm. Najväčšia časť

zrážok spadne v apríli až v septembri, 300 – 330 mm. Na zimné mesiace pripadá 240 – 290 mm zrážok.

Najbohatšie na zrážky sú mesiace máj – júl 60 až 70 mm, najmenej zrážok pripadá na mesiac január 31 – 37 mm a september 35 – 41 mm.

Vďaka priebehu maximálnych vysokých zrážok a teplôt sa vytvárajú pomerne dobré podmienky pre vegetáciu a poľnohospodárstvo.

3.1.3 Hydrologické pomery

Ipeľ – 232,5 km dlhý ľavostranný prítok Dunaja. V dĺžke 140 km tvorí hranicu s Maďarskou republikou. Pramení v západnej časti Slovenského Rudohoria vo Veporských vrchoch vo výške 1050 m n. m. Ústi do Dunaja pri Chľabe (110 m n. m.). Celková rozloha povodia Ipeľa je 5150 km².

Tok sa delí na tri časti, pričom spomínanú časť Ipeľa pri obci Vyškovce nad Ipeľom možno označiť ako dolný tok. Ipeľ vo svojich hlinitých náplavoch vytvára značné meandre, šírka koryta sa pohybuje medzi 15 až 20 m, hĺbka koryta sa pohybuje v závislosti od štrkonosnosti od 2 do 4 m.

Na začiatku 60-tych rokov bola začatá úprava koryta Ipeľa. Vlastný tok rieky i príľahlá niva nebola až dovtedy relatívne ovplyvnená ľudskou činnosťou. Koryto Ipeľa hojne meandrovalo, bolo lemované brehovými porastami mäkkého luhu. Charakteristické pre inundáciu rieky boli systémy depresí s celoročnou vodnou hladinou. Poiplie bolo jedinečným územím nížinnej časti toku s vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami vodných a mokradných ekosystémov.

Pred reguláciou Ipeľa bol rytmus života v Poiplí určený hydrologickými charakteristikami povodia i samotnej rieky.

Navrhované a realizované úpravy odtokových pomerov predstavovali drastický zásah do inundačného územia Ipeľa. Rozlohou, počtom, druhovou diverzitou boli redukované najzraniteľnejšie a najcennejšie vodné a mokradové biotopy a spoločenstvá.

3.1.4 Pôdne pomery

Poľnohospodársky pôdny fond je nezastupiteľnou zložkou životného prostredia a nenahraditeľným prírodným zdrojom, preto spôsob využívania pôdy musí byť primeraný prírodným podmienkam, musí zaručovať obnovu prirodzených vlastností, funkčnú spätosť prírodných procesov a nesmie ohrozovať ekologickú stabilitu.

Výrazná geologická pestrosť a geomorfologická členitosť umožnila vznik celého radu svojráznych genetických typov od redzín a pararedzín, cez černoze, hnedozeme, ilimerizované pôdy, hnedé pôdy až po pseudogleje.

Nivná pôda typická – sa vytvorila na stredne ťažkých sedimentoch, v blízkosti rieky, kde sa prejavil jej drenážny účinok a hladina dlhodobo neovplyvňovala jej pôdny profil.

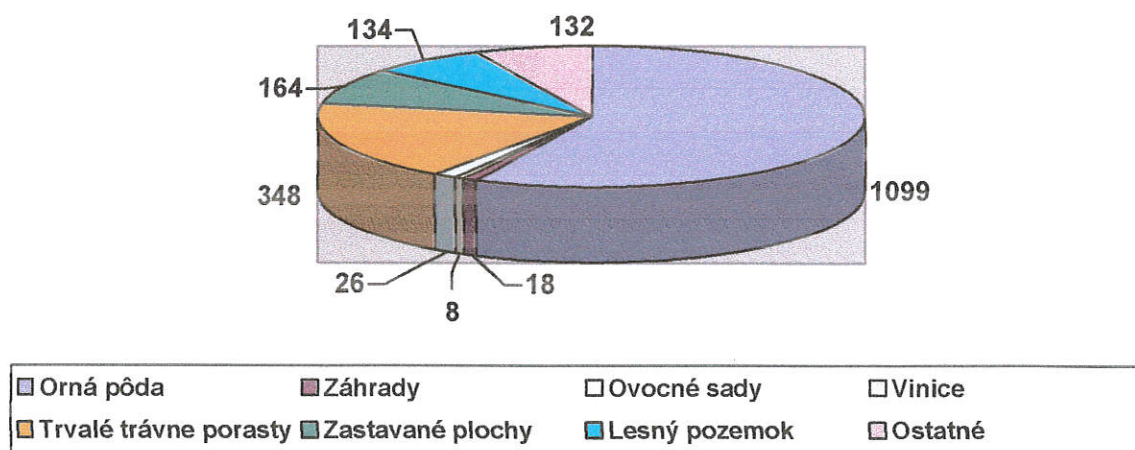
Vzdialenejšie od rieky sa nachádzajú **hnedozeme**, ktoré sú pre svoje agrofyzikálne a agrotechnické vlastnosti veľmi priaznivé pre poľnohospodárstvo. Vyznačujú sa vysokým stupňom zornenia.

Nivná pôda glejová – vznikla väčšinou na ťažkých substrátoch, kde sa neprejavoval jej drenážny účinok a pôdny profil bol ovplyvnený hladinou podzemnej vody, ktorej hĺbka je vo vegetačnom období 1 m a mimo vegetačného obdobia zvýšená.

Tabuľka č.1 Pôdny fond obce

	Podľa využitia	Rozloha v ha
Poľnohospodárska pôda	Orná pôda	1099
	Záhrady	18
	Ovocné sady	8
	Vinice	26
	Trvalé trávne porasty	348
Zastavané plochy		164
Lesný pozemok		134
Ostatné		132

Graf č.1 Pôdny fond obce

3.1.5 Historický vývoj obce

Obec Vyškovce nad Ipľom je pravdepodobne najstaršou obcou v regióne. Jej územie bolo osídlené už v dobe kamennej – v neolite, čo dokazujú nálezy volutovej kultúry. Prvá písomná zmienka o obci pochádza podľa mena miestneho zemana Machwarka de Vysk z rokov 1156 – 1256.

V roku 1256 získal obec Belo IV., v roku 1347 Mikuláš Kóny, neskoršie patrila rôznym zemanom.

V období rokov 1303 - 1312 vybudovali Csákovci vo Vyškovciach nad Ipľom hrad, ktorý však neskôr zanikol. Na jeho mieste postavili Avari hradisko, ktorého zvyšky stoja dodnes.

V 14. storočí sa obec hrdila mestskými výsadami, čo vykazuje aj záznam pápežského výberčieho desiatkára.

Rímsko – katolícky kostol bol postavený v roku 1798. Bol renovovaný v rokoch 1984-85.

V roku 1996 bol na mieste starého mostu cez rieku Ipľ postavený nový most, Most Sv. Margity.

Na vodnej nádrži nachádzajúcej sa v katastri obce majú návštevníci možnosť rybolovu a v poľovnom revíri s rozlohou cca 1650 ha majú možnosť poľovania na divú zver.

V chotári Vyškoviec nad Ipľom sa nachádzajú majere pod názvom Malé mesto (Kisváros), Strážny vrch (Őrhegy) a Nový Majer (Újmajor).

3.2 OBYVATEĽSTVO

3.2.1 Veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Obec Vyškovce nad Ipľom má 704 obyvateľov.

Demografický vývoj v obci naznačuje pokles obyvateľstva pri jeho starnutí. Nepriaznivý stav vo vývoji obyvateľstva je výsledkom nedostatku pracovných príležitostí, zmeny výrobnéj štruktúry na danom území, zaostalosti obce v infraštruktúrálnej vybavenosti a jej obmedzenej dopravnej dostupnosti.

Tabuľka č. 2 Veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

			Muži	Ženy
Počet obyvateľov obce			328	376
Vekové zloženie	Návštevnosť škôl/Ukončené vzdelanie		Muži	Ženy
0 - 5	Spolu		31	14
	z toho zapísaných škôlkárov		1	1
6 – 14	Spolu		60	75
	z toho zapísaných školákov		4	4
15 – 24	Žiaci/Študenti	žiaci základných a študenti stredných škôl	22	16
		študenti vysokých škôl	3	2
	Ukončené vzdelanie	Základné	5	4
		Stredoškolské	20	19
		Vysokoškolské	-	1
25 – 59	Študenti			
	Ukončené vzdelanie	Základné	91	58
		Stredoškolské	34	62
		Vysokoškolské	7	3
60 a starší	Spolu		55	122

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva: Obyvateľstvo obce podľa najvyššieho dosiahnutého školského vzdelania vykazuje veľmi heterogénnu štruktúru.

Z bývajúceho obyvateľstva viac ako polovica, 51,89% má dosiahnuté základné vzdelanie.

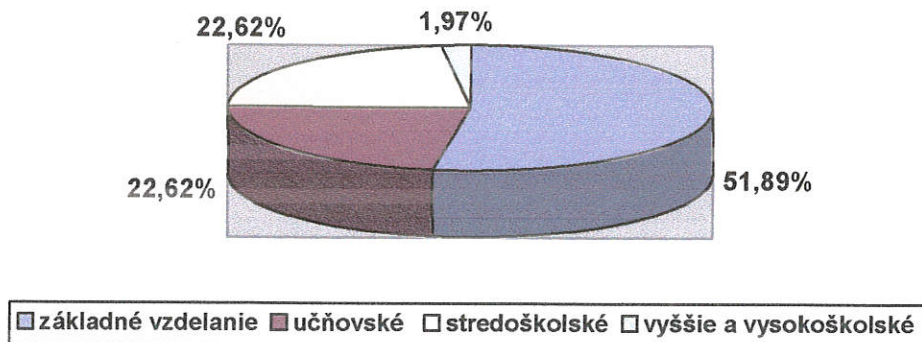
Značné zaostávanie za celoslovenskou vzdelanostnou úrovňou obyvateľstva je v nemalej miere ovplyvnené etnickou štruktúrou obyvateľstva, úrovňou systému základného školstva a skutočnosťou, že pre ľudí s vyšším školským vzdelaním nie sú vytvorené v obci pracovné príležitosti, v dôsledku čoho po ukončení štúdia odchádzajú za prácou do iných miest.

Pokiaľ hodnotíme pripravenosť pracovnej sily na zvládnutie náročnejších pracovných úloh pomocou modernej techniky v nadväznosti na úroveň dosiahnutého vzdelania, potom je táto pripravenosť pomerne slabá, nakoľko stredoškolské, vyššie a vysokoškolské vzdelanie dosahuje 24,60% obyvateľstva.

Tabuľka č.3 Zloženie obyvateľstva podľa dosiahnutého vzdelania

Obec	Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania				stredoškolské, vyššie a vysokoškols. spolu
	základné vzdelanie	učňovské (bez mat.)	stredoškolské	vyššie a vysokoškolské	
Vyškovce nad Ipľom	51,89%	22,62%	22,62%	1,97%	24,60%

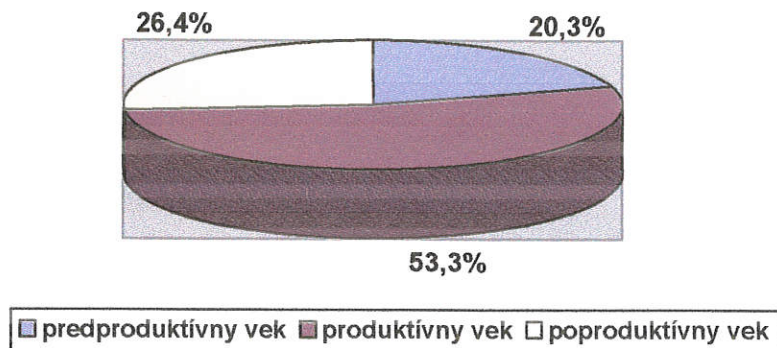
Graf č.2 Dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva

Produktivitu obyvateľstva znázorňuje graf č.3. Najväčšiu zložku obyvateľstva tvoria obyvatelia v produktívnom veku, najmenšiu zložku tvoria obyvatelia vo veku predproduktívnom.

Graf č.3 Produktivita obyvateľstva

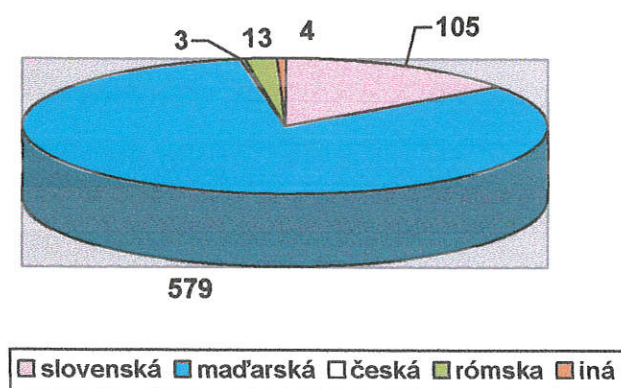
3.2.2 Národnostné zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostného zloženia sa obec radí medzi národnostne zmiešané obce SR. Prevažná časť, 82% obyvateľstva sa hlási k maďarskej národnosti. K slovenskej národnosti sa hlási 15% obyvateľstva, k rómskej 2%, k českej národnosti sa hlásia traja obyvatelia, čo percentuálne vykazuje nulovú hodnotu a 1% obyvateľstva sa hlási k inej – nezistenej národnosti.

Tabuľka č.4 Zloženie obyvateľstva podľa národnosti

	Slovenská	Maďarská	Rómska	Česká	Iná
Počet	105	579	13	3	4

Graf č.4 Národnostné zloženie obyvateľstva

3.3 EKONOMIKA

3.3.1 Odvetvia výroby a služieb, podnikateľské subjekty

Po spoločenských zmenách začiatkom deväťdesiatych rokov predchádzajúceho storočia došlo k výrazným zmenám vo vlastníckych vzťahoch k pôde, čo prinieslo zásadné zmeny aj vo výrobnej štruktúre. Systém roľníckeho družstva a štátneho majetku sa rozložil a vytvorili sa nové ekonomické jednotky.

Obec Vyškovce nad Ipľom je situovaná na juhu Slovenska, v oblasti s priaznivými podmienkami na rastlinnú výrobu.

Rastlinnou a živočíšnou výrobou sa zaoberajú piati *samostatne hospodáriaci roľníci*. Ich zoznam je uvedený v tabuľke č.5.

Tabuľka č.5 **Zoznam samostatne hospodáriacich roľníkov v obci Vyškovce nad Ipľom**

Por. číslo	Meno	Bydlisko	Zameranie – predmet výroby
1.	Ladislav Urblík	Vyškovce nad Ipľom, č. 100	Rastlinná (pšenica, jačmeň, kukurica) a živočíšna výroba
2.	Ernest Kováčik	Vyškovce nad Ipľom, č. 275	Rastlinná výroba – obilie
3.	Gyurkovics Jozef	Vyškovce nad Ipľom, č. 106	Rastlinná výroba – obilie
4.	Ing. Brestovsky Miroslav	Tekovské Lužany, Partizánska 41	Rastlinná výroba - obilie
5.	László Peter	Vyškovce nad Ipľom, č.63	Včelárstvo – med

V obci sa nachádza jedno pohostinstvo a tri predajne potravín, pričom jedna z toho je spojená s bufetom.

COOP Jednota – spotrebné družstvo. Potraviny, v ktorých je poskytnuté zamestnanie jednému pracovníkovi.

Potraviny Kováčik – vlastní súkromný podnikateľ pán Ernest Kováčik.

Potraviny – bufet – potraviny spojené s bufetom, ktorých majiteľom je pán Peter Kováčik. Okrem týchto potravín prevádzkuje aj **Krčmu Kováčik**, ktorá je otvorená denne od 6.00 – 23.00 hod. Kapacita pohostinstva je 40 miest na sedenie. Vo všetkých týchto troch subjektoch, sú spoločne zamestnaní štyria rodinní príslušníci, nakoľko sa jedná o rodinné podnikanie.

URSODO – **sprostredkovanie obchodu s priemyselným tovarom**, pod vedením súkromného podnikateľa p. Ladislava Urblíka. Poskytuje zamestnanie piatim trvalo zamestnaným a štyrom sezónne zamestnaným pracovníkom.

Kamenárstvo Križan – má vo vlastníctve súkromný podnikateľ Róbert Križan. Poskytuje služby v oblasti kamenárskych prác.

Montážam, opravám vodovodov a inštalačným prácam sa venuje súkromný podnikateľ p. Árpád Tóth, poskytujúci zamestnanie trom pracovníkom.

Vnútroštátnej nákladnej doprave sa venuje súkromný podnikateľ Jozef Gyurkovics zamestnávajúci jedného pracovníka.

3.3.2 Voľné pozemky na hospodárske využitie

Zelené plochy (plochy určené na zastavanie, ešte bez infraštruktúry)

Názov: stavebné pozemky	Rozloha (ha): 0,06
Číslo a druh parcely: 1126/12 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/13 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/14 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/15 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/16 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/17 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/18 – orná pôda	
Číslo a druh parcely: 1126/19 – orná pôda	
Predpokladané funkčné využitie: možná zástavba	
Vlastnícke vzťahy: vlastníkom je obec	
Kontaktná osoba: Štefan Maťó	

Hnedé plochy (už zastavaná plocha s fungujúcou/čiastočne fungujúcou infraštruktúrou)

Názov: PD „Ipľ“ Balog nad Ipľom	
Rozloha spolu (m ²): 9ha 60árov	z toho objekty (m ²): 1000
Rok výstavby/prestavby: 1965	
Súčasný funkčný využitie: poľnohospodárstvo	
Predpokladané funkčné využitie:	
Vlastnícke vzťahy: vlastníkom je	obec / súkromná osoba / iný:*
Kontaktná osoba: Szecsai Alexander	

3.3.3 Ekonomický potenciál obyvateľstva

Nakoľko sa zmena ekonomickej štruktúry uskutočnila na princípe zmeny vlastníckych vzťahov, došlo v obci k značnému zníženiu počtu pracovných príležitostí. Z tohto dôvodu odchádzajú miestni obyvatelia za prácou do iných miest, niekedy aj za hranice SR, prevažne do Maďarska – do závodov v mestách Vác, Ipolytölgyes, Vámosmikola, Rétság, Bernecebarát, Budapešť.

Počet ľudí pracujúcich v MR k 1.2.2005 je 31.

Niekoľko obyvateľov využíva možnosť pracovať v MR sezónne, na prácach týkajúcich sa zberu bobuľovitých rastlín.

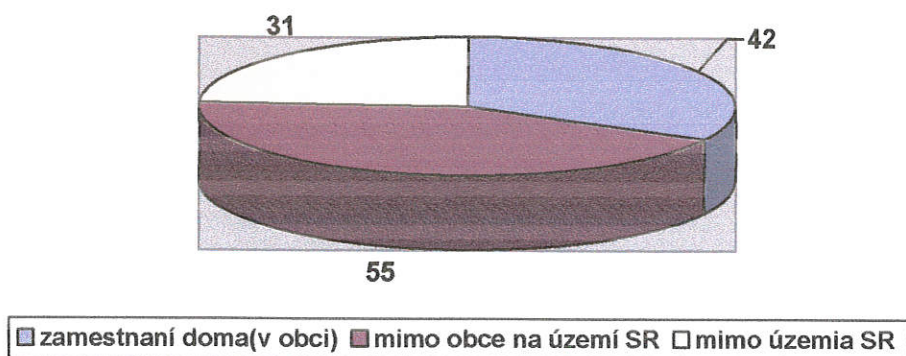
Zamestnanosť podľa jednotlivých odvetví a bilanciu ekonomicky aktívneho obyvateľstva zobrazujú tabuľky č.6 a č.7. Zamestnanosť podľa miesta pracoviska zobrazuje graf č.5.

Tabuľka č.6 Zamestnanosť podľa jednotlivých odvetví

	Pracujúci spolu:	Z toho v podnikoch:	súkromných podnikateľoch
Rozloženie podľa odvetví ekonomickej činnosti:			
- priemysel (ťažba nerastných surovín, priemyselná výroba, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody)	60	60	-
- poľnohospodárstvo, poľovníctvo, lesné hospodárstvo, rybolov, chov rýb	50	30	10
- stavebníctvo	10	10	-
- veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, spotrebného tovaru, predaj, údržba	10	10	-
- hotely a reštaurácie	-	-	-
- doprava, skladovanie, pošta a telekomunikácie	2	-	2
- peňažníctvo, poisťovníctvo	-	-	-
- nehnuteľnosti, prenajímanie, obchodné služby, výskum, vývoj	14	5	9
- verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	4	-	-
- školstvo	8	-	-
- zdravotníctvo, sociálna starostlivosť	6	-	-
- ostatné verejné, sociálne, osobné služby	-	-	-
- SZČO (samostatne zárobkovo činná osoba, evidovaný podnikateľ)	15	-	-
SPOLU	179	115	21

Graf č.5 Zamestnanosť podľa miesta pracoviska

Tabuľka č.7 Bilancia ekonomickej aktivity obyvateľstva

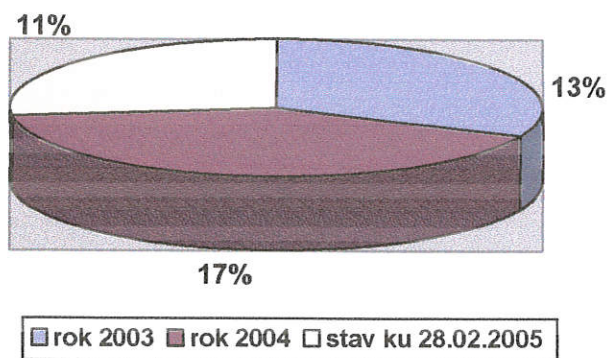
		Muži	Ženy
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Pracujúci	80	84
	Nezamestnaní	52	30
Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo		55	122

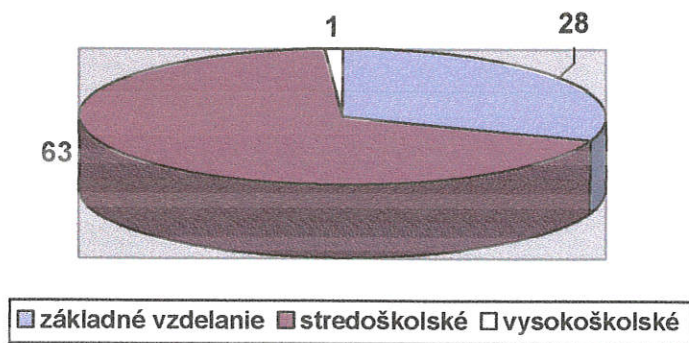
Bilancia nezamestnanosti

V roku 2003 dosiahla hodnota nezamestnanosti 13%, v roku 2004 bola táto hodnota o 4% vyššia, a podľa poslednej štatistiky sa hodnota nezamestnanosti (ku 28.februáru 2005) znížila na 11%. Samotný pokles nezamestnanosti možno hodnotiť ako pozitívny jav vo vývoji obce, avšak negatívnym javom je skutočnosť, že tento pokles je zapríčinený migráciou pracovnej sily. V dôsledku tejto skutočnosti obec zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji ekonomiky. Na eliminovanie tohto negatívneho javu je potrebné zamerať aktivity a konkrétne činy blízkej budúcnosti na podporu vzniku nových podnikateľských subjektov nielen v obci, ale v celom regióne.

Graf č.6 Percentuálne zobrazenie nezamestnanosti za posledné tri roky

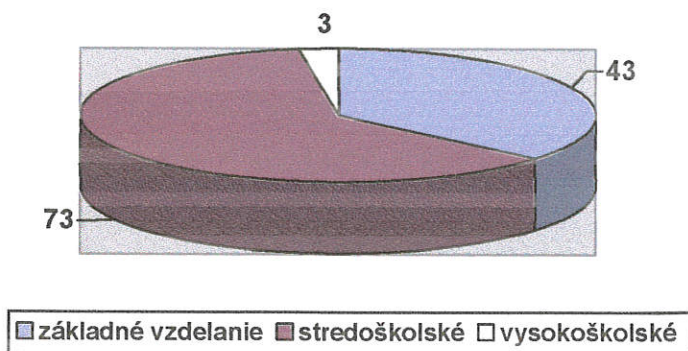

Graf č.7 Nezamestnanosť v roku 2003 podľa dosiahnutého vzdelania

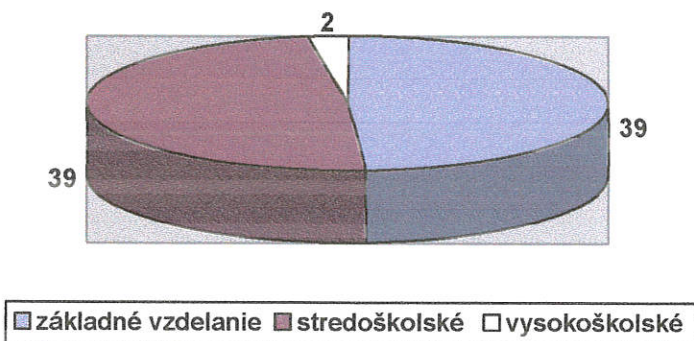

Graf č.8 Nezamestnanosť v roku 2004 podľa dosiahnutého vzdelania

Graf č.9 Nezamestnanosť podľa dosiahnutého vzdelania ku 28.februáru 2005

3.4 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

3.4.1 Domový a bytový fond

Rodinné domy spolu:	295
z toho obývaných:	250
neobývaných:	45
Bytové domy:	2
Nebytové priestory:	10
Domácnosti:	250

3.4.2 Nebytové priestory

Zoznam nebytových priestorov:

V obci sa spolu nachádza 10 nebytových priestorov:

- 1) č. 29 Potraviny Kováčik
- 2) č. 30 Pohostinstvo Kováčik
- 3) č. 34 Základná škola
- 4) č.131 Kultúrny dom
- 5) č.132 Obecný úrad
- 6) č.133 Rímsko – katolícky kostol
- 7) č.164 Potraviny COOP Jednota
- 8) č.211 Bufet Kováčik
- 9) č.247 barak pri TJ (šatne)
- 10) č.282 Materská škôlka

3.4.3 Technická a dopravná infraštruktúra

Cestná sieť

Cez obec prechádza štátna cesta III. triedy, južne za obcou, pri uzatvorenom hraničnom priechode, sa napája na cestu č. 1211 vedúcu územím MR. 300 m západne od obce sa napája na cestu vedúcu zo Šiah do obce Sazdice, v ktorej sa táto napája na štátnu cestu II. triedy, č.564, vedúcu severným smerom do Levíc a južným smerom do Štúrova.

Autobusová doprava je v obci zabezpečená, denne premáva 14 spojov (smerom na Šahy, Levice, Sazdice, cez Lucinu do Zvolena).

Cez obec vedie aj železničná trať, ktorou denne premáva 7 párov vlakov ,v smere na Šahy a Čatu.

Obecné komunikácie

Celková dĺžka komunikácií je 13 km.

Z toho: obecné cesty	8,5 km
štátna cesta III. triedy	1,5 km
pešie chodníky	3 km

Stav peších chodníkov : Zlý

Stav obecných komunikácií:	Výborný:	- km
	Vyhovujúci:	4,5 km
	Zlý:	4 km

Inžinierske siete

Obec nemá vybudovanú verejnú vodovodnú sieť, kanalizáciu, čističku odpadových vôd a nemá zavedenú plynofikáciu.

Obyvatelia čerpajú vodu z vlastných studní, počet studní v obci je 248.

Odpadové vody sa vypúšťajú do žump a septikov, ich počet je 212. Vyprázdňujú sa podľa potreby.

Počet hlavných telefónnych staníc v obci je 100, k internetu nie je pripojený ani jeden užívateľ.

Obec je plne elektrifikovaná, všetky domácnosti sú napojené na elektrickú sieť.

Verejné osvetlenie je zabezpečené pouličnými lampami.

Ostatné

Pokrytie televíznym a rozhlasovým signálom v obci je dobré. Voľný prístup k internetu v obci nie je zabezpečený.

Pokrytie signálom mobilných sietí T – Mobile a Orange je slabé.

Poštové služby zabezpečuje obyvateľom Slovenská pošta každý pracovný deň v čase od 7,00 – 11,00 hod. Pošta prevádzkuje i Poštovú banku, ktorej služby sú obyvateľom k dispozícii v pondelok až piatok v čase od 7,00 – 11,00 hod.

3.4.4 Sociálna a zdravotná infraštruktúra

Konkrétny sociálny program má obec v rozpracovanej fáze.

Obec nemá vlastné zdravotné stredisko, zdravotnú starostlivosť poskytujú obyvateľom obce najčastejšie lekári pôsobiaci v mestách Šahy a Levice.

3.4.5 Školská a kultúrno – spoločenská infraštruktúra, šport

V obci sa nachádza jedno predškolské zariadenie, ktoré zabezpečuje prípravu detí do školského zariadenia. *Materská škola*, ktorú navštevuje 22 detí, poskytuje pracovné miesto dvom pedagogickým a trom nepedagogickým pracovníkom.

Základnú školu s vyučovacím jazykom maďarským (ročníky 1. – 4.) navštevuje 31 žiakov. V škole sa vyučuje jeden cudzí jazyk – anglický. Zamestnanie je tu poskytnuté 4 pedagógom a 2 nepedagogickým pracovníkom.

Školskú jedáleň navštevuje 50 stravníkov.

Medzi **kultúrno-spoločenské zariadenia** v obci patrí kultúrny dom s kapacitou 180 miest, vybudovaný v roku 1962. Služi prevažne na usporadúvanie svadobných hostín, no v jeho priestoroch sa každoročne usporadúva aj Štefanská zábava.

Obec má vlastnú knižnicu, zriadenú v priestoroch kultúrneho domu. Čitateľom je k dispozícii každú nedeľu popoludní od 14,00 – 16,00 hod.

V obci pôsobí pod vedením p. Ildikó Kassaiovej tanečná skupina Dinamic, ktorá svojím vystúpením spestruje športové podujatia v obci, i v máji konajúce sa oslavy Dňa matiek.

Obec je nábožensky pomerne vyrovnaná, prevláda tu rímskokatolícka cirkev. V obci je jeden rímskokatolícky kostol.

Každoročne v júli, ku cti sv. Margity, sa v obci konajú tzv. *patronície (hody)*, ktorých ústredným bodom je slávnostná sv. omša.

Športovo zameraní ľudia môžu svoje športové danosti rozvíjať na športovom ihrisku, ktoré je celoročne prístupné pre všetkých záujemcov. Obec má založený vlastný športový klub – *Telovýchovná jednota*. Na ihrisku sa v letných mesiacoch každoročne usporadúvajú futbalové zápasy a turnaje, na ktorých si merajú sily nielen domáci hráči, ale i hráči z okolitých obcí.

V letných mesiacoch sa na športovom ihrisku koná Športový deň.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A TURISTICKÝ POTENCIÁL

Obec leží v oblasti dolného Poiplia na širokej nive s pieskovými presypmi, na okraji Ipeľskej pahorkatiny, na pravom brehu rieky Ipeľ. Ipeľ bol v minulosti regulovaný, avšak určité časti zostali v pôvodnom, stave. Práve na nich sa zachovali prírodné hodnoty s pôvodnou vegetáciou a živočíštvom.

Na Ipli sa nachádza jeden z doposiaľ mála mostov postavených na tomto úseku rieky, most sv. Margity. Postavený bol v roku 1996.

V katastri obce sa nachádza aj umelo vytvorená vodná nádrž, ktorá ponúka možnosť rybolovu. V poľovnom revíri s rozlohou takmer 1650 ha je možnosť poľovania na divú zver.

Na ľavom brehu rieky, v susednom Maďarsku, sa rozprestiera Národný park Dunaj-Ipeľ s mnohými turistickými atrakciami. Južne od obce sa nachádza pohorie Burda s Národnou prírodnou rezerváciou Kováčovské kopce.

12,6 km východne od obce, medzi Tešmakom a Ipeľským Predmostím, sa na ploche 410,87 ha nachádza tzv. Ramsarská lokalita Poiplie, ktorá patrí do medzinárodného zoznamu mokradí významných predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva. Jej územie môžu obyvatelia využívať na rekreáciu, oddych a spoznávanie prírodných bohatstiev.

24 km severne od obce sa nachádza moderné kúpeľné centrum – mesto Dudince. Je známe svojimi prírodnými minerálnymi prameňmi, ktorých voda má liečivý účinok na mnohé choroby (choroby pohybového ústrojenstva, choroby nervové, srdcovo – cievne, niektoré kožné a ženské choroby a choroby dýchacích ciest). O využívaní dudinských teplých prameňov v dávnej minulosti svedčí vyše tridsať miniatúrnych bazénikov, vyhlbených do travertínu, ľudovo nazývaných rímske kúpele.

42 km južne od obce leží mesto Štúrovo s termálnym kúpaliskom a hraničným priechodom (SR/MR). 9 km smerom na severovýchod leží mesto Šahy s hraničným priechodom (SR/MR). Ďalší hraničný priechod (malý pohraničný styk) sa nachádza v obci Salka - Letkés vzdialenej 32 km.

K historickému rázu obce prispievajú svojim starobyľým výzorom *rímsko-katolícky kostol* z roku 1798, postavený v barokovom štýle, rekonštruovaný v rokoch 1984 – 85.

V roku 1829 bola postavená *Kaplnka svätej studne* nachádzajúca sa v blízkosti obce. Pozoruhodnými pre turistov sú *Pomník pre zomrelých v I. svetovej vojne* a *Pomník pre zomrelých v II. svetovej vojne*, ktorý bol postavený v roku 1993.

Pohostinské služby poskytuje tak domácim obyvateľom ako i návštevníkom obce Krčma Kováčik.

Nakladanie s odpadmi

Obec ročne vyprodukuje 174 ton komunálneho odpadu. Jeho odvoz na skládku TKO v lokalite Holá stráž zabezpečujú Technické služby mesta Šahy.

Skládka TKO bola vybudovaná v roku 1991.

Separovaný zber odpadu obec nemá zavedený.

4. STRATEGICKÁ ČASŤ

4.1 SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- kľud vidieckeho prostredia- prírodné hodnoty v okolí obce- čisté životné prostredie- rieka Ipel'- blízkosť NP Dunaj-Ipel'- dobré poľovné revíry- vodná nádrž s možnosťou rybolovu- dobrá geografická poloha- územie tvorí vhodný potenciál pre vybudovanie cestného spojenia v smere ZV – Maďarská republika- skúsenosti miestnych ľudí v oblasti poľnohospodárstva- dostatok voľnej pracovnej sily- voľné pozemky a objekty na podnikanie- kultúrne hodnoty v obci- dvojjazyčnosť	<ul style="list-style-type: none">- nedostatok dopravnej infraštruktúry- chýbajúca plynofikácia, kanalizácia a verejná vodovodná sieť- chýbajúce ubytovacie a stravovacie zariadenia pre cestovný ruch- stagnácia rastu obyvateľstva- nedostatok pracovných príležitostí- zvyšujúca sa emigrácia obyvateľstva- zostarnuté obyvateľstvo- nedostatok kvalifikovaných odborníkov, vzdelaných vysokoškolákov- slabá propaganda- nedostatok atraktívnych kultúrnych programov a programov na využitie voľného času- ľahostajnosť miestnych ľudí- nedostatok podporných programov pre vidiecke prostredie- nepriaznivé zmeny v dopravnej infraštruktúre
Príležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">- využitie prírodných hodnôt- vidiecky turizmus- organické poľnohospodárstvo- rybárstvo a poľovníctvo- možnosť cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou- podporné programy Európskej únie a iných sponzorov v oblasti rozvoja vidieka a vidieckeho turizmu- záujem zahraničných turistov o región	<ul style="list-style-type: none">- nepriaznivý demografický vývoj- nezáujem obyvateľstva, slabá motivácia k práci- emigrácia vzdelanej pracovnej sily- slabá tvorba podnikateľského prostredia

5. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

5.1 CIELE A PRIORITY

GLOBÁLNY (HLAVNÝ) CIEĽ: Vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj obce zakladajúci sa na poľnohospodárstve a vidieckom turizme.

Špecifické ciele:

1. Rozvoj cestovného ruchu: Budovanie infraštruktúry a tvorba podmienok pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky.
2. Podpora vzniku nových podnikateľských aktivít: V záujme zvýšenia zamestnanosti v regióne napomáhať vytvoreniu nových podnikateľských subjektov.
3. Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva: Využitie prírodných zdrojov pre rozvoj obce.
4. Ekonomický a sociálny rozvoj obce: Zlepšovanie životných podmienok obyvateľstva.
5. Rozvoj poľnohospodárstva: Prechod na ekologické poľnohospodárstvo, zvyšovanie výrobných kapacít.

Priority: Tvorba základných informačných zdrojov:

- pre turistický ruch
- o pozemkoch a vlastníkoch
- o pamiatkach
- pre rozvoj obce

Príprava vzdelávacích programov

Spracovanie:

- dokumentácie (chránené územia, prírodné a kultúrne dedičstvá, atď.)
- programu rozvoja obce
- analýzy a dokumentácie k realizácii vzdelávacích programov
- analýzy a dokumentácie rozvoja turistiky
- analýzy a územno-plánovacie dokumentácie

Marketing turistiky

Propagácia kultúrneho a prírodného dedičstva

Analýza rozvoja obce

Rozvoj informačnej spoločnosti

Organizácia:

- rozvoja turistiky
- rozvoja poľnohospodárstva
- ochrany a využitia kultúrneho a prírodného dedičstva
- rozvoja obce
- rozvoja vzdelávania.

5.2 PLÁNOVANÉ AKTIVITY

GLOBÁLNY CIEĽ	Vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj obce zakladajúci sa na poľnohospodárstve a vidieckom turizme		
	Plánovaná doba realizácie	Predpokladané náklady (v tisíc Sk)	Partneri pre realizáciu
Vybudovanie obecnej kanalizačnej siete a ČOV	2012		Obec
Vybudovanie verejnej vodovodnej siete	2006	10 500.-	Obec
Plynifikácia	2006 - 2007		Obec
Rekonštrukcia úseku cesty III. triedy spájajúceho obec s MR	2007	4 500.-	Slov. správa ciest
Napojenie cesty III. triedy na cestu č. 1211 v MR	2007	500.-	Slov. správa ciest
Rekonštrukcia a modernizácia železnič. zastávky	2007	2 500.-	Žel. Slov. republiky
Vytvorenie komunitného centra	2006	6 500.-	RRA Šahy Obec
Vytvorenie sociálneho programu obce	2006	35.-	Obec
Podpora rozvoja kultúrneho života	priebežne		Obec
Podpora miestneho podnikania	priebežne		Obyvatelia Podnikatelia
Usporiadúvanie aktivít pre deti	priebežne		Obec, škola, súkromní podnikatelia
Vybudovanie krytej tribúny na športovom ihrisku	2006 -2007	2 300.-	Obec
Zriadenie športovo – rekreačného areálu	2006-2007	1 500.-	Obec Podnikatelia
Zavedenie separovaného zberu	2005		Obec
Úprava zelených plôch a chodníkov	2006	500.-	Obec
Protipovodňová ochrana	2005 - 2006	1 500.-	Slov. vodohosp. podnik, Obec

6. REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 MOŽNOSTI ZÍSKANIA ZDROJOV NA REALIZÁCIU PROGRAMU

6.1.1 FINANČNÉ ZDROJE

V zásade môžeme uvažovať s nasledovnými zdrojmi:

1. Štátne zdroje (v obmedzenej miere a predovšetkým na aktivity menšieho rozsahu)

- dotácie ministerstiev (napr. výnosy z výhier, dotácie, fondy prostredníctvom MF SR, MPSVaR, MŽP SR a iné.), väčšinou aj tieto zdroje idú tiež projektovou formou a vyžadujú určité % spolufinancovania.

2. Vlastné zdroje

- rozpočet obce
- vklady podnikateľov a združení
- vlastná a dobrovoľná práca

Jednotlivé obce, prípadne mikroregióny by mali potrebu kofinancovania zohľadniť vo svojich rozpočtoch – vyčleniť pre každý rok určitý objem finančných prostriedkov na kofinancovanie projektov.

3. Iné zdroje

- priamy zahraničný donor
- nadácie
- rôzne podporné fondy EU
- VÚC

6.1.2 FONDY A NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PRÍSPEVKY

6.1.2.1 Štrukturálne fondy

Na základe schváleného Rámca podpory spoločenstva (Community Support Framework -CSF) boli vyjednané a schválené štyri OP:

Operačný program Základná infraštruktúra (OPZI)

OPZI vyjadruje hlavnú prioritu CSF – investície do verejnej infraštruktúry. Aby prispel k vyváženému regionálnemu rozvoju, ako hlavné priority boli prijaté dopravná, environmentálna a miestna infraštruktúra.

Celkový cieľ OPZI je "Podpora vyrovnaného regionálneho rozvoja prostredníctvom lepšej konkurenčnej schopnosti regiónov". Na dosiahnutie tohto cieľa boli stanovené **tri priority**:

1. Dopravná infraštruktúra. Špecifickým cieľom tejto priority, v kontexte všeobecného cieľa, je odstránenie neuspokojivých parametrov dopravnej infraštruktúry a vytvorenie podmienok pre zvýšenú výkonnosť a kvalitu dopravného systému na celoštátnej a regionálnej úrovni, so súčasným znižovaním nepriaznivých dopadov dopravy na životné prostredie. S ohľadom na skrátené plánovacie obdobie (2004-2006) táto priorita je osobitne zameraná na vzájomné kvalitné dopravné spojenie regiónov a spojenie s koridormi TEN.

Pre túto prioritu boli určené **tri opatrenia**:

- Modernizácia a rozvoj železničnej dopravnej infraštruktúry
- Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry
- Modernizácia a rozvoj leteckej dopravnej infraštruktúry

2. Environmentálna infraštruktúra. Špecifickým cieľom tejto priority, v kontexte všeobecného cieľa, je zmierniť najnepriaznivejšie problémy z hľadiska súladu s environmentálnou legislatívou EÚ.

Pre túto prioritu sú stanovené **štyri opatrenia**:

- Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vody
- Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia
- Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva
- Ochrana, zlepšenie a regenerácia prírodného prostredia

3. Miestna infraštruktúra. Špecifickým cieľom tejto priority, v kontexte všeobecného cieľa, je obnova a modernizácia verejnej infraštruktúry vo všetkých regiónoch cieľa 1.

Pre túto prioritu sú stanovené **štyri opatrenia**:

- Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry pre regionálny rozvoj; toto pokrýva štyri pod-opatrenia podporujúce školstvo, zdravotníctvo, sociálnu a kultúrnu infraštruktúru
- Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor
- Budovanie a rozvoj inštitucionálnej infraštruktúry v oblasti regionálnej politiky
- Obnova a rozvoj obcí

Sektorový operačný program Priemysel a služby (SOP-PaS)

Celkový cieľ SOP-PaS je "Rast konkurenčnej schopnosti priemyslu a služieb". Na dosiahnutie tohto cieľa boli stanovené **dve priority**:

1. Rast konkurenčnej schopnosti priemyslu a služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu. Špecifickým cieľom tejto priority v kontexte celkového cieľa je podpora nových a existujúcich podnikov, prispôsobovanie podmienok k medzinárodným trhom a podpora nových priamych investícií v priemysle a službách.

Pre túto prioritu je stanovených **päť opatrení**:

- Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb
- Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry
- Podpora podnikania, inovácií, vedomostí a aplikovaného výskumu
- Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie
- Rozvoj zahraničnej spolupráce a obrazu SR

2. Rozvoj cestovného ruchu. Špecifickým cieľom tejto priority, v kontexte všeobecného cieľa, je upevnenie postavenia cestovného ruchu medzi ekonomickými sektormi Slovenska a vytvorenie podmienok pre jeho efektívny a trvalý rozvoj.

Pre túto prioritu boli stanovené **tri opatrenia**:

- Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu
- Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu
- Podpora propagácie cestovného ruchu a tvorby informačného systému

Sektorový operačný program Ľudské zdroje (SOP-LZ)

Celkový cieľ SOP-LR je "Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile". Na dosiahnutie tohto cieľa sú stanovené, **tri priority**:

1. Rozvoj aktívnej politiky trhu práce. Táto priorita je zameraná najmä na dlhodobo nezamestnaných, s nízkym potenciálom zamestnanosti v dôsledku nedostatku akejkoľvek kvalifikácie a tiež vystaveniu sociálneho vylúčenia na trhu práce.

Pre túto prioritu boli stanovené **tri opatrenia**:

- Rozvoj programov podpory zamestnávania nezamestnaných s dôrazom na dlhodobo nezamestnaných
- Uľahčenie vstupu a návratu na trh práce pre nezamestnaných, najmä znevýhodnených skupín ľudí ...
- Posilnenie vzdelávania a odbornej prípravy uchádzačov o zamestnanie na zlepšenie ich zamestnanosti

2. Posilnenie sociálneho začleňovania a rovnakých príležitostí na trhu práce. Táto priorita je zameraná osobitne na ľudí, ktorí sú vystavení riziku sociálneho vylúčenia. Títo ľudia potrebujú dodatočný osobitný prístup k nástrojom aktívnej politiky zamestnanosti, najmä prostredníctvom miestnych a regionálnych štruktúr, podporujúcich tieto komunity.

Pre túto prioritu boli stanovené **dve opatrenia**:

- Zlepšenie zamestnanosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením
- Odstránenie prekážok, ktoré zabraňujú rovnakému postaveniu žien a mužov na trhu práce ...

3. Zvýšenie kvalifikácie a adaptability pracovnej sily a tých, ktorí vstupujú na trh práce. Táto priorita je zacielená, v úzkej spolupráci medzi systémami celoživotného vzdelávania a službami zamestnanosti, na zabezpečenie adaptability pracovnej sily.

Pre túto prioritu boli stanovené **tri opatrenia**:

- Prispôsobenie odborného vzdelávania a prípravy potrebám spoločnosti založenej na vedomostiach
- Zvýšenie rozsahu a kvality vzdelávania a odbornej prípravy na zlepšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability pracovnej sily
- Rozvoj systémov kariérneho poradenstva a prognózovania zmien kvalifikačných potrieb na trhu práce.

Sektorový operačný program Pôdohospodárstvo, rozvoj vidieka a rybárstvo (SOP-PaRV)

Celkový cieľ SOP-PaRV je "Multifunkčné pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka". Je to vyjadrené v šiestich špecifických cieľoch rozdelených do dvoch priorít a ďalej do nasledovných šiestich opatrení:

1. Podpora produktívneho poľnohospodárstva.

Pre túto prioritu boli stanovené **dve opatrenia**:

- Investície do poľnohospodárskych podnikov
- Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych výrobkov

2. Podpora trvalého rozvoja vidieka

Pre túto prioritu boli stanovené **štyri opatrenia** (okrem technickej pomoci):

- Trvalo udržateľný rozvoj lesníctva
- Rybárstvo
- Podpora adaptácie a rozvoja vidieckych oblastí
- Odborné vzdelávanie

Poznámka: Okrem SOP PaRV existuje aj Plán rozvoja vidieka, ktorý schválila EK a je spolufinancovaný zo záručnej sekcie EAGGF. Táto sekcia nepatrí medzi štrukturálne fondy, ale používané operačné sú veľmi podobné alebo totožné.

6.1.2.2 Programy Iniciatív Spoločenstva

Okolo 5,5% prostriedkov určených na financovanie štrukturálnych aktivít sa uskutočňuje cez programy iniciatív Spoločenstva. Tie sa tiež financujú zo ŠF. V období r. 2000-2006, sa finančne podporujú programy: (1) Interreg; (2) Equal; (3) Urban; (4) Leader. (Nariadenie 1260/1999, články 20-21).

Vzhľadom na skrátené plánovacie obdobie pre nové členské štáty (2004-2006) a v záujme toho, aby bolo možné úspešne riadiť programy, bolo rozhodnuté, že finančné prostriedky určené na iniciatívy Spoločenstva sa využijú len v dvoch iniciatívach, a to:

- Interreg
- Equa

Interreg

Táto iniciatíva Spoločenstva má za cieľ podporovať medziregionálnu spoluprácu v EÚ. Je zameraná na posilnenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti EÚ, na upevnenie harmonického rozvoja kontinentu formou cezhraničnej, medzinárodnej a medziregionálnej spolupráce. Osobitný dôraz sa kladie na integráciu vzdialených regiónov a na regióny, ktoré susedia s vonkajšími hranicami EÚ. Všetky akcie tejto iniciatívy sa financujú z ERDF.

Interreg má tri hlavné zamerania:

1. Cezhraničná spolupráca (Zameranie A) medzi susednými regiónmi je zameraná na rozvoj cezhraničných sociálnych a ekonomických centier vytváraním spoločných rozvojových stratégií. Oprávnenými sú všetky oblasti regiónov NUTS III, ktoré sa nachádzajú pozdĺž vnútorných a vonkajších pozemných hraníc EÚ.

Priority pre akcie v tomto zameraní sú tieto:

- Podpora mestského, vidieckeho a pobrežného rozvoja;
- Posilňovanie podnikateľského ducha;
- Rozvoj malých a stredných podnikov, vrátane podnikov v cestovnom ruchu;
- Rozvíjanie miestnych iniciatív zamestnanosti;
- Pomoc v integrovaní do trhu práce a pri sociálnom začleňovaní;
- Iniciatívy povzbudzujúce spoločné využívanie ľudských zdrojov, a zariadení pre výskum a vývoj, vzdelávanie, kultúru, komunikácie, zdravie a ochranu obyvateľstva;
- Opatrenia na environmentálnu ochranu, zlepšenie energetickej výkonnosti a obnoviteľné zdroje energie;
- Zlepšenie dopravných, informačných a komunikačných sietí a služieb, vodných a energetických systémov;
- Zvýšenie spolupráce v legislatívnej a správnej oblasti;
- Zvyšovanie ľudského a inštitucionálneho potenciálu pre cezhraničnú spoluprácu.

2. Trans-nacionálna spolupráca (Zameranie B) medzi národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi je zacielená na podporu lepšej integrácie v rámci Únie vytváraním veľkých skupín európskych regiónov. Oprávnené pre podporu trans-nacionálnej spolupráce sú EÚ ako celok a jej susediace regióny. Preto Slovensko sa zúčastňuje v programe, ktorý pokrýva stredný, adriatický, dunajský a juhovýchodný európsky priestor (**CADSES**).

Návrhy na trans-nacionálnu spoluprácu musia brať do úvahy odporúčania obsiahnuté v Európskom pláne priestorového rozvoja (ESDP). Medzi prioritné akcie v rámci tohto kontextu patria:

- Tvorba regionálnych rozvojových stratégií na trans-nacionálnej úrovni, vrátane spolupráce medzi mestami alebo mestskými časťami a vidieckymi oblasťami;

- Podpora účinných a trvalo udržateľných dopravných systémov, spolu s lepším prístupom k informačnej spoločnosti;
- Podpora ochrany životného prostredia a prírodných zdrojov, osobitne vodných zdrojov.

3. Medziregionálna spolupráca (Zameranie C) je zacielená na zlepšenie účinnosti regionálnych rozvojových politík a nástrojov formou veľkých informačných výmen a výmenou skúseností (siete). Toto zameranie sa osobitne zameriava na nerozvinuté regióny, extrémne periférne regióny a na regióny prechádzajúce štrukturálnymi zmenami.

Medzi oblasti prioritných akcií patria výmeny skúseností a dobrej praxe medzi členskými štátmi a s tretími krajinami zamerané na cezhraničnú a trans-nacionálnu spoluprácu v rámci zamerania A a B a na iniciatívy spolupráce v sektore výskumu, technického rozvoja, podnikania, informačnej spoločnosti, cestovného ruchu, kultúry alebo životného prostredia.

Slovensko pripravilo a vyjednávalo, v spolupráci s partnerskými štátmi, programy iniciatív Spoločenstva (CIP) pre všetky tri zamerania.

Zameranie A pokrýva cezhraničné oblasti susediace s Rakúskom, Českou republikou, Poľskom, Maďarskom a Ukrajinou v štyroch programoch CIP:

- Interreg III A Slovensko – Rakúsko
- Interreg III A Slovensko – Česká republika
- Interreg III A Slovensko – Poľsko
- Interreg III A/TACIS Slovensko – Maďarsko - Ukrajina
- Priority a opatrenia programov Interreg III A/TACIS Slovensko – Maďarsko – Ukrajina sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 8

Interreg IIIA: SR – Maďarsko - Ukrajina		
Priorita 1	Priorita 2	Priorita 3
Cezhraničná sociálna a ekonomická spolupráca	Cezhraničná infraštruktúra	Technická pomoc
M1.1: Rozvoj a podpora podnikateľských priestorov a parkov	M2.1. – Cezhraničná spolupráca v environmentálnej politike a v malých investíciách	M3.01: Aktivity operácie programu
M1.2. – Cezhraničná spolupráca MSP	M2.2. – Cezhraničná spolupráca ochrany prírody	M3.02: Aktivity operácie programu
M1.3. – Inštitucionálna spolupráca	M2.3. – Malá dopravná infraštruktúra	
M1.4. – Schémy malých projektov – aktivity Ľudia ľudom		

„**De minimis**“ Jedinou výnimkou z uvedenej zásady sú schémy pomoci, ktoré spadajú pod pravidlo „de minimis“. Sú to tie schémy pomoci, ktoré poskytujú pomoc súkromným spoločnostiam v objeme, ktorého minimálna výška je 3000 EUR a maximálna výška je

100 000 EUR v období troch rokov. Túto pomoc nie je potrebné oznamovať do EK a môže sa poskytnúť okamžite.

7. ZÁVER

Predložený dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce“ je spracovaný na základe zadania zastupiteľstvom obce Vyškovce nad Ipľom.

Po jeho odsúhlasení sa stane záväzným programom rozvoja obce. Jeho ďalšou fázou je vytvorenie organizácie a manažmentu pre postupné zabezpečenie cieľov a ich opatrení na základe kvalitných projektov, získaných finančných zdrojov na ich realizáciu a spolupráce s partnermi programu.

Pretože proces strategického plánovania má cyklický a iteračný charakter (nie je to jednorázový akt), budú sa niektoré skupiny činnosti (pozri hlavné etapy programu) pravidelne opakovať v súvislosti s meniacim sa prostredím a okolím mikroregiónu.

Vypracovala: Regionálna rozvojová agentúra Ipel' – Hron
Hlavné námestie č.1
936 01 Šahy
tel.: 036 741 0321
fax: 036 741 0321
e- mail:rra_ipel-hron@stonline.sk

Kolektív: Stanislava Šťastná
József Wollent